

מוזיאון ישראל גאה להציג:

מטמון זהב נדיר שנתגלה לאחרונה לרגלי הר-הבית ובו מדליון יחיד במינו עם דגם מנורת המקדש

מטמון הזהב הנדיר נחשף לאחרונה במבנה ציבורי מן התקופה הביזנטית, סמוך לכותל הדרומי של הר-הבית, בחפירות של המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, בראשותה של דר' אילת מזר, ובשיתוף עם אמבסדור קולג', אדמונד, אוקלהומה, שבארה"ב.

המטמון נארז במקור בשני תיקי בד שלא שרדו, והכיל מטבעות וחלקי תכשיטים עשויים כסף וזהב, וכן מדליון זהב מעוטר בסמלים יהודיים, שהינו הגדול ביותר שנתגלה אי פעם. במרכז המדליון מרוקעת מנורת שבעת הקנים, כשראשי קניה המעוגלים נתמכים במוט פשוט וכשהיא ניצבת על שלוש רגליים. משמאלה שופר, ומימינה דגם לא מזוהה: אולי אגד של לולב והדסים כמקובל בתיאורי התקופה, ואולי ספר תורה שעיצבו יחיד במינו. גודלו יוצא הדופן של המדליון מעורר סימן שאלה בקשר לשימוש: יש חוקרים הסבורים שהוא נועד לעטר ספר תורה או רהיט ואילו חוקרים אחרים טוענים ששימש כתכשיט לענידה בטקסים. כך או כך, צירוף הסמלים שעליו, כמו על ממצאים רבים מתקופה זו, מבטא את רעיון הכמיהה היהודית לתקומת המקדש שנחרב בידי הרומאים בשנת 70 לספירה, ואת התקווה לגאולת עם ישראל בארצו.

באחד מתיקי המטמון נארזו 36 מטבעות זהב, מעוטרים מצדם האחד בדיוקנאות הקיסרים הביזנטיים, בשמותיהם ובתואריהם, ומצדם השני בצלבים או בדמויות אלים. המטבע המאוחר ביותר הוא משנת 602, המעיד כי המטמון הוסתר בראשית המאה ה-7 לספירה, כנראה בזמן הכיבוש הפרסי של שנת 614.

לא ברור לשם מה נאסף המטמון, והאם הטמנתו בקרבת הר הבית מקרית, או קשורה למטרה לשמה נאסף, אולם ללא ספק מדובר באחת התגליות המעניינות והמרגשות של השנים האחרונות.

הממצאים החשובים יוצגו לקהל הרחב החל מה-9 בספטמבר 2014 בגלריה הביזנטית של מוזיאון ישראל, המגוללת את סיפורן של שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות: יהדות, נצרות ואסלאם בתקופה הביזנטית בארץ ישראל. התצוגה התאפשרה תודות לנדיבותם של הזוג דניאל מינץ ומרדית ברקמן מניו-יורק, שמימנו גם את החפירה בה נמצא המטמון. התצוגה נאצרה על ידי דוד מבורך, אוצר בכיר לארכיאולוגיה של התקופות ההלניסטית, הרומית והביזנטית.